

Великодня радість. Писанка

Українська писанка – це витвір народного мистецтва й водночас унікальний культурний феномен, що акумулює в собі глибинні пласти образно-символічних сенсів. Своім походженням писанкарство сягає дохристиянських часів, коли на теренах сучасної України зароджувалися перші землеробські культури. Про сиву давнину цієї традиції промовисто свідчить архаїчна орнаментика: солярні знаки, величний образ світового дерева та сакральна постать богині-матері – вічні метафори буття.

Традиція розпису яєць сформувалася як елемент вірувань, пов'язаних із сонячним календарним циклом. Навесні, у період весняного рівнодення, наші предки святкували тріумф світла над темрявою, підносячи одне одному в дарунок яйце – першообраз космосу та символ зародження нового життя. Писанки слугували побажанням здоров'я та краси, оберегом від стихійних лих і навіть своєрідним жестом до примирення.

З приходом християнства ці прадавні звичаї не відійшли в забуття, а доповнилися новим змістом. Давня назва "Великдень", що семантично означала "найбільший день", гармонійно поєдналася із сенсами головного християнського свята – Воскресіння Христового, а яйце стало символом воскреслого Христа.

Спадщина писанкарства охоплює всю Україну, проте кожен регіон виплекав власну неповторну метамову кольорів і орнаментів. Цьогорічна пам'ятна монета присвячена одному з найдавніших історико-етнографічних регіонів України – Поліссю.

Поліське писанкарство формувалося під впливом місцевих культурних традицій і вирізняється орнаментальною системою, в якій домінують геометричні мотиви: ромби, трикутники, квадрати, круглі, овальні та лінійні елементи. Часто на поліських писанках зображають спіралі як знаки вічного руху буття, сітки як символи зв'язку між світами, а також грабельки, що в народній уяві закликали благодатний дощ для майбутнього врожаю. Водночас зірки та сонце означають світло, життєдайну енергію, благополуччя, а хвилі – воду.

Ще одним поширеним орнаментом на поліських писанках є зоря (інша назва – ружа) – один із найдавніших символів, що уособлює сонце, вогонь, світло, що символізують життя, добробут, енергію й весняне пробудження.

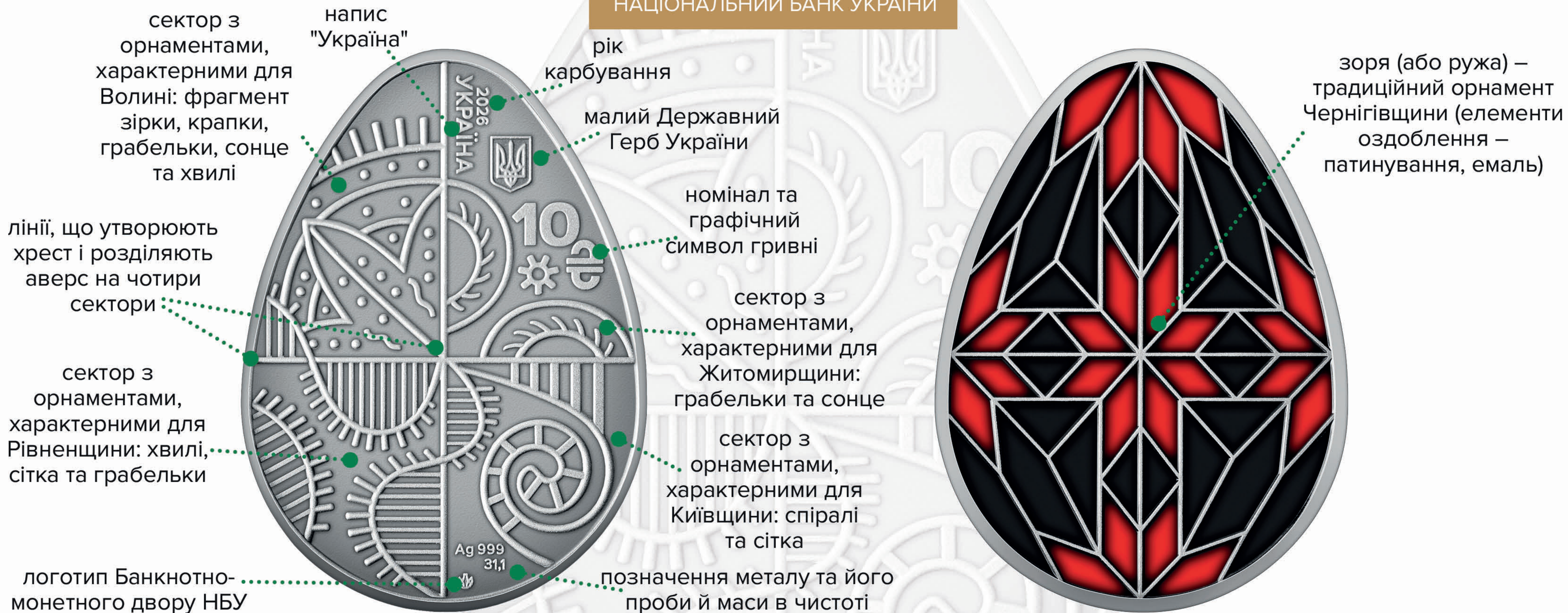
Традиційна кольористика поліської писанки є доволі стриманою. У ній панує червоний як символ сили, здоров'я та енергії, чорний, що означає землю, родючість та пам'ять роду, і жовтий – уособлення сонячного світла, тепла, енергії життя та врожаю.

Писанка Полісся є важливою частиною нематеріальної спадщини України. Вона засвідчує тяглість народних традицій, зв'язок людини з природою та історичну пам'ять регіону, що зумовлює актуальність її вшанування в сучасному культурному просторі.

Художник – Олександра Кучинська.

ВЕЛИКОДНЯ РАДІСТЬ. ПИСАНКА

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Введення в обіг

06 квітня 2026 року

Метал

срібло

Діаметр

у формі овоїда

Категорія якості карбування

спеціальний анциркулейтед

Гурт

секторальне рифлення

Тираж

до 15 000 шт.